

Bronisław Mierzwiński

"Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży", Jan Przybyłowski, Lublin 2001 : [recenzja]

Studia Włocławskie 4, 452-454

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Jan Przybyłowski, *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży. Studium pastoralne*, Lublin 2001, 432 s.

Działalność naukowo-dydaktyczną ks. dr Jan Przybyłowski rozpoczął prowadzeniem wykładów z teologii pastoralnej (ogólnej i szczegółowej) w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku. Ważnym momentem w pracy naukowo-badawczej stał się fakt podjęcia od października 1998 roku wykładów i ćwiczeń z teologii pastoralnej na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, obecnie Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego, w ramach studiów specjalistycznych Sekcji Teologii Pastoralnej. W obrębie prowadzonych zajęć znajdują się następujące zagadnienia: wprowadzenie do teologii pastoralnej, duszpasterstwo młodzieży, duszpasterstwo parafialne, apostołat świeckich, Kościoł wobec sekt, wychowawcza funkcja Kościoła. To bogactwo poruszanych zagadnień świadczy o solidnej wiedzy posiadanej przez ks. J. Przybyłowskiego i o znajomości współczesnej literatury z zakresu nauk teologicznych, pedagogicznych i empirycznych. Warto równocześnie podkreślić niezwykłą sumienność w prowadzeniu tych zajęć, staranne przygotowanie do nich, zdolności dydaktyczno-pedagogiczne. Ta solidność i doświadczenie wielu lat pracy dydaktycznej, powiązanej z pracą naukowo-badawczą czynią z ks. dr. Jana Przybyłowskiego dojrzałego teologa pastoralistę.

Rozprawa habilitacyjna ks. J. Przybyłowskiego: *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży. Studium pastoralne* liczy 432 strony; składa się z wykazu skrótów, wprowadzenia, czterech rozdziałów, zakończenia, bibliografii i podsumowania w trzech językach. Ten ostatni element zasługuje na szczególne podkreślenie, gdyż przyjętą normą jest streszczenie w jednym obcym języku. Książkę opublikowało Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej w roku 2001, dając staranną szatę graficzną.

Istotny problem został jasno sprecyzowany w temacie pracy, sformułowanym w tytule, oraz obszernie wyjaśniony we wstępie. Stosując kategorie filozoficzne można powiedzieć, że przedmiotem materialnym rozprawy jest duszpasterstwo młodzieży, natomiast przedmiot formalny, czyli kryterium spojrzenia na to duszpasterstwo, stanowi nowa ewangelizacja. Autor już na początku wstępu wyraźnie wskazuje, o co chodzi w rozprawie: „Przedmiotem zainteresowania tego studium jest znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży” (s. 13). Zaraz też dopowiada, jaki sens nadaje temu problemowi: „Ścisłej rzecz ujmując, w niniejszej pracy chodzi o przeprowadzenie refleksji pastoralnej nad możliwością odnowy i rozwoju duszpasterstwa młodzieży w korelacji z nową ewangelizacją” (s. 13). Trzeba zaznaczyć, że tak ustawiony problem Autor rozwija w sposób konsekwentny w całej rozprawie. Układ pracy jak i jej treść są ściśle podporządkowane temu tematowi.

Pierwszy, ważny sygnał wskazujący na to, do jakiej dziedziny należy przedstawiana rozprawa, wypływa z samego podtytułu: *studium pastoralne*. Autor uzasadnia we wstępie, jaki jest profil pracy, zdając sobie sprawę z tego, że wyznacza on określoną metodę rozważań naukowych. Autor nie tylko potrafi właściwie wyjaśnić, na czym polega specyfika metody teologii pastoralnej, lecz także konsekwentnie i precyzyjnie ją zastosować w całości swojej rozprawy.

W obrębie tej metody potrafi właściwie wykorzystać dorobek nauk humanistycznych i empirycznych w odniesieniu do problematyki młodzieży.

Już samo wprowadzenie świadczy o dojrzałości naukowej Autora rozprawy. Znajdujemy w nim wszystkie niezbędne elementy wstępu do pracy naukowej: krótkie tło wybranej problematyki, precyzyjne ustawienie istotnego problemu pracy, obszernie omówienie elementów zawartych w temacie, ciekawa refleksja nad dyscypliną, do której należy rozprawa, omówienie metody tej dyscypliny z wyraźnym wskazaniem na sposób jej zastosowania w rozprawie, ocena źródeł i literatury wykorzystanych w pracy, rzeczowe i zwięzłe omówienie układu pracy i tematyki poszczególnych rozdziałów.

W pierwszym rozdziale Autor koncentruje się na ukazaniu podstaw teologicznych nowej ewangelizacji i duszpasterstwa młodzieży. Najpierw omówione zostało pojęcie nowej ewangelizacji, jej elementy składowe, cel i konkretne zadania wypływające z tego celu. W drugim paragrafie znajdujemy rozważania na temat duszpasterstwa w ogóle i jego związku z eklezjologią i teologią pastoralną. Trzeci paragraf został poświęcony formacji i pedagogii chrześcijańskiej młodzieży. Znalazła się tu refleksja ukazująca dwa aspekty we wzajemnym powiązaniu: człowiek – chrześcijanin i jego wielostronna formacja.

Tytuł drugiego rozdziału: *Nowa ewangelizacja i duszpasterstwo na tle przemian w środowisku młodzieżowym* wprowadza drugi element istotny dla ukazania problemu zawartego w temacie rozprawy. Autor już we wstępie w pełni uzasadnił, że właściwe ukierunkowanie duszpasterstwa młodzieży wymaga uprzedniej refleksji nad aktualną sytuacją młodzieży, zwłaszcza młodzieży polskiej. Chodzi o analizę przemian zachodzących w środowisku młodzieżowym i zdiagnozowanie przyczyn tych przemian. Autor koncentruje swoją uwagę na przemianach społeczno-kulturowych i religijnych. Wskazuje także na negatywne zjawiska dotyczące współczesną młodzież: kryzys rodziny, krucha, niedojrzała osobowość, pustka egzystencjalna, problemy w relacjach międzyosobowych, kryzys religijności, zagrożenie wszelkimi formami uzależnień.

Rozdział trzeci wyjaśnia i porównuje cele i zadania nowej ewangelizacji i duszpasterstwa młodzieży. Treść tego rozdziału Autor porządkuje wokół trzech zagadnień: autoewangelizacja młodzieży, ewangelizacja wspólnotowo-kościelna młodzieży, wychowawczy wymiar duszpasterstwa młodzieży i nowej ewangelizacji. Termin „autoewangelizacja” może budzić wątpliwości, ale trudno byłoby znaleźć odpowiednik bardziej odpowiadający duchowi języka polskiego. Dobrze więc, że Autor jasno określa, jakie treści podkłada pod to pojęcie i szczegółowo wyjaśnia jego zakres, znaczenie i sposoby realizacji.

Pastoralny charakter rozprawy wyraża się w sposób szczególny w rozdziale czwartym, zatytułowanym: *Organizacja duszpasterstwa młodzieży w duchu nowej ewangelizacji*. Autor dzieli ten rozdział na cztery grupy zagadnień: duszpasterstwo zwyczajne i nadzwyczajne, koordynacja działań w duszpasterstwie młodzieży, rola kierownictwa w duszpasterstwie młodzieży, paradygmaty duszpasterstwa młodzieży. Paragraf pierwszy jest swoistym wprowadzeniem. W paragrafie drugim Autor ukazuje potrzebę koordynowania różnorodnych działań w obrębie duszpasterstwa młodzieży. Dobrze tłumaczy samo pojęcie koordyna-

cji, wskazuje na jej cele i elementy. Trzeci paragraf przybliży zagadnienie kierownictwa w duszpasterstwie młodzieży. Autor szkicuje w sposób ciekawy, logiczny sylwetkę księdza jako duszpasterza młodzieży, stojące przed nim zadania i sposób ich realizacji. W ostatnim paragrafie książki znalazły się wartościowe paradygmaty duszpasterstwa młodzieży, omówione w trzech kategoriach: paradygmaty ewangelizacyjno-apostolskie, paradygmaty formacyjno-wychowawcze oraz paradygmaty metodologiczno-organizacyjne.

Jeśli treść czwartego rozdziału zasługuje na szczególne podkreślenie, to w jego obrębie uwagę czytelnika przyciąga zwłaszcza ostatni punkt tego rozdziału, a zarazem całej rozprawy, zatytułowany: *Konkretne wskazania dla duszpasterstwa młodzieży realizowanego w warunkach polskich*. W tym ważnym punkcie Autor już nie tylko relacjonuje doświadczenie i refleksję naukową innych, lecz przede wszystkim odsłania nam swoją koncepcję. I to należy szczególnie docenić, nawet gdyby czytelnik tej rozprawy miał odmienne zdanie w niektórych aspektach.

Należy podkreślić, że Autor wykazał w tej rozprawie świetną znajomość zarówno kwestii nowej ewangelizacji jak i zagadnienia duszpasterstwa młodzieży. Wartość rozprawy habilitacyjnej, jej oryginalny wkład w teologię polską polega na harmonijnym połączeniu tych dwóch ważnych dla misji Kościoła elementów. Autor w sposób precyzyjny ukazuje rolę nowej ewangelizacji i sposoby jej realizowania w duszpasterstwie młodzieży.

Świadectwem dojrzałości naukowej ks. J. Przybyłowskiego jest fakt, że doskonale zna specyfikę metody teologii pastoralnej, potrafi ją precyzyjnie wyjaśnić i poprawnie zastosować do swoich rozważań naukowych. Dzięki temu może wprowadzać studentów w poprawne rozumienie teologii praktycznej (pastoralnej) i uczyć jej metody, właściwie kierować pracami dyplomowymi z tego zakresu.

Warszawa

ks. Bronisław Mierzwiński

Ks. Antoni P o n i ń s k i, *Sakrament pokuty w polskich publikacjach teologicznomoralnych w latach 1918-1939*, Lublin 1999, XLVI, 421 s. (praca doktorska – KUL. Wyd. Teologiczny; mszps).

Dnia 15 kwietnia 1999 r. na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego odbyła się obrona pracy doktorskiej pt. *Sakrament pokuty w polskich publikacjach teologicznomoralnych w latach 1918-1939* ks. Antoniego Ponińskiego z zakresu teologii moralnej. Promotorem pracy był ks. prof. dr hab. Franciszek Greniuk, a recenzentami: ks. prof. KUL dr hab. Janusz Nagórny i ks. prof. UKSW dr hab. Ireneusz Werbiński.

Sakrament pokuty ze względu na swoją doniosłość dla życia duchowego, bogactwo odniesień do płaszczyzny teologicznomoralnej i do nauk humanistycznych ciągle budzi żywe zainteresowanie. Autor podaje dwa argumenty uzasadniające zakres chronologiczny pracy: 1) nikt dotąd nie opracował tego tematu w tym okresie, a zagadnienie sakramentu pokuty w okresie dwudziestolecia międzywojennego ze wszech miar zasługuje na opracowanie, 2) poznanie głównych proble-